

Innleggsforfatteren er kritisk til Helseplattformen, som ledes av Torbjørg Vanvik (t.h.), her i samtale med kollegene Lars Henrik Hegrenæs og Marit Olstad Røe. Foto: ESPEN BAKKEN

Det blir ekstremt sårbart – sykehus kan lammes

Innlegg

SVEN ERIK GISVOLD
overlege og
professor emeritus
NTNU

Styreleder ved St. Olavs

hospital har uttrykt bekymring omkring innføringen av den såkalte Helseplattformen. Det er det god grunn til.

Plattformen representerer et nytt og omfattende felles journalsystem for sykehus, kommuner og primærleger i Midt-Norge. Den foreløpige prislapp er 2,7 milliarder. I Danmark har man beskrevet plattformen som noe nær en katastrofe.

Hovedproblemet har vært at den er svært lite brukervennlig, tar svært lang tid å bruke, og at det går ut over pasientene fordi det blir vesentlig mindre tid til pasientarbeidet. Det er et svært omfattende system som vil gi en meget detaljert kontroll og dokumentasjon av den minste detalj av det arbeidet vi gjør på sykehuset. Vi er mange som har en sterk følelse av at det å kontrollere og dokumentere er i ferd med å bli viktigere og mer tidkrevende enn det medisinske arbeidet.

Det er fare for at man nå går altfor langt og har helt urealistiske forestillinger om de fordeler man skal oppnå.

For noen år siden sto en artikkel i Computer World – fra Harvard: «Computers dont save hospitals money». Jeg rygget litt da jeg så det. Det er jo en allmenn oppfatning blant politikere og ledere at bare vi får mer moderne IKT, så vil

sykehusene bli bedre og tryggere og framfor alt mye billigere å drive. Forskerne på Harvard hadde undersøkt over 4000 amerikanske sykehus for å se på kost-nytte effekt. De fant ingen eksempler på at noen hadde spart penger – tvert imot.

Men det var et par viktige budskap man bør merke seg. De få eksempler man fant på at det hadde blitt bedre uten altfor store ekstra kostnader, var fra sykehus hvor brukerne på gulvet hadde avgjørende innflytelse på at systemet ble intuitivt, brukervennlig og tilpasset det kliniske arbeidet. Det må være tilpasset klinisk virksomhet og ikke primært administratorer. Forfatterne skriver for øvrig: «Man må slutte å hevde at slike prosjekter vil spare penger for sykehusene. Denne påstand finnes det ikke belegg for». (It is based on vaporware!)

Det argumenteres også med at

det vil øke pasientsikkerheten. Denne påstand finnes det heller ikke belegg for. Sannsynligheten for det motsatte er stor. Selv om vi skulle være så heldige å unngå en del av de problemer danskene har hatt, er det overveldende sannsynlig at det vil stjele tid fra det pasientrettede arbeidet og dermed bli en trussel både mot effektivitet og kvalitet. Jeg tror dessverre at argumentene om fremtidige innsparinger og bedre kvalitet vil beruse beslutningstakerne, og at dette blir noe av hovedgrunnlaget for at systemet nå blir innført. Jeg hørte nylig en presentasjon av systemet. Umiddelbart tenkte jeg på mannen i Rema-

reklamen på TV – som ikke kom seg inn i sitt eget hus fordi han hadde vært hos tannlegen og ikke kunne artikulere klart. Det enkle er ofte det beste!

Og hva med finansieringen? Foretaksmodellen forutsetter at «bedriften selv» må frigjøre kapital. Det vil vel si at alle sykehus og kommuner i Midt-Norge må skjære ned på virksomheten i flere år framover for å finansiere dette meget dristige eksperiment. Dette illustrerer jo godt hvor idiotisk hele foretaksmodellen er (se Klassekampen 5/3)

Og til slutt: Dette blir ekstremt sårbart. Sykehus kan lammes totalt hvis elektronikken ikke fungerer. I en tid hvor myndighetene sender brev til alle nordmenn og advarer om vår sårbarhet og ber oss kjøpe primus og hamstre vann, talglys og knekkebrød, bør vi sørge for at vårt sykehusvesen er robust og ikke lar seg lamme like lett som GPS systemene i Finnmark.

Det har skjedd utrolige fremskritt innen medisinsk teknologi i min tid. Men det helt avgjørende poeng er brukervennlighet og at den teknologiske løsning står i et rimelig forhold til det problem som skal håndteres. Vi ønsker alle et felles journalsystem der man kan kommunisere mellom sykehus og primærhelsetjeneste, og vi må selvsagt dokumentere det arbeid vi gjør. Men nå går det over stakk og stein.

Vi er kommet til et punkt der vi må spørre om det er vi som kontrollerer teknologien eller om teknologien er i ferd med å kontrollere oss.